

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษามูลค่าการส่งเสริมการดูแลตนเองต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอายุระหว่าง 6-15 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยเป็นครั้งแรกโรคมะเร็งในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยเด็กโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ระหว่างเดือนมกราคม 2551-เดือนมีนาคม 2553 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการคำนวณโดยใช้ G-power Program ที่ power 0.8, effect size 0.2, $p = 0.05$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 90 คน (Faul & Erdfelder, 1992) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 50 คน มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด และทำการเก็บข้อมูลครั้งแรกในเด็กกลุ่มควบคุมก่อนแล้วจึงทำการศึกษาในเด็กกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการจับคู่ (match-pair) ตามคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. มีทักษะในการติดต่อสื่อสารดี สามารถพูด เขียน และเข้าใจภาษาไทยเป็นอย่างดี
2. มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และยินดีเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย
3. บิดาหรือมารดาอนุญาตและยินยอมให้เด็กเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็ก แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง แบบสอบถามคุณภาพชีวิตเด็กวัยเรียน (บุษกรและคณะ, 2551) และคู่มือการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งซึ่งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของคู่มือการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบความชัดเจนและความเหมาะสมทางด้านภาษากับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งจำนวน 5 คน พบว่า ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งสามารถอ่านและเข้าใจในเนื้อหาของคู่มือการดูแลตนเองสำหรับเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งได้ดี

ผลการทดสอบเครื่องมือวัดพฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งที่ได้รับการวินิจฉัยเป็นครั้งแรกในระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน จำนวน 20 คน โดยวิธีครอนบาชัลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และ 0.82 ตามลำดับ

วิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ดำเนินการภายหลังได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ** เป็นขั้นตอนการเตรียมผู้ช่วยวิจัยในการให้ความรู้และการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองในเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งและการเก็บข้อมูลวิจัย

2. ขั้นตอนการทดลอง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ระยะ คือ 1) ระยะ 1-3 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคมะเร็ง 2) ระยะ 4-6 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคมะเร็ง และ 3) ระยะ 7-12 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคมะเร็ง โดยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลจากพยาบาลตามปกติ ส่วนเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งกลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองตามรูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

2. เปรียบเทียบผลการส่งเสริมการดูแลตนเองต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งระหว่างเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Repeated measures ANOVA

ผลการวิจัย

ผู้ป่วยเด็กกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 6-9 ปี เพศชาย นับถือศาสนาพุทธ ศึกษาระดับประถมศึกษา ผู้ดูแลเด็กขณะเจ็บป่วยคือมารดา ส่วนใหญ่มีพี่น้องมากกว่า 1 คน และเป็นบุตรคนที่ 2-3 ผู้ป่วยเด็กร้อยละ 80 ไม่มีประวัติโรคมะเร็งในครอบครัว ขณะอยู่ที่บ้านมักชอบเล่นคนเดียว ผู้ป่วยเด็กทุกคนมีสัมพันธภาพในครอบครัวดี มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อนและครูที่โรงเรียนก่อนเจ็บป่วย มีเพียงส่วนน้อย ที่มีทะเลาะกับเพื่อนบ้างหลังเจ็บป่วย เข้ากันได้ดีกับเพื่อนและครูหลังเจ็บป่วย ผู้ป่วยเด็กได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว รองลงมาคือ โรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง โรคมะเร็งสมอง และมะเร็งเนื้อเยื่ออื่นๆ ผู้ป่วยเด็กทุกคนได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดอย่างน้อย 1 ครั้ง

ผู้ป่วยเด็กกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 6-9 ปี เพศชาย นับถือศาสนา พุทธ.ศึกษา ระดับประถมศึกษา ผู้ดูแลเด็กขณะเจ็บป่วยคือมารดา ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 2 ผู้ป่วยเด็กร้อยละ 90 ไม่มีประวัติโรคมะเร็งในครอบครัว ขณะอยู่ที่บ้านมักชอบเล่นกับพี่น้อง ผู้ป่วยเด็กส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี และสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูที่โรงเรียนก่อนเจ็บป่วยดี ผู้ป่วยเด็กร้อยละ 64 เป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว รองลงมาคือ โรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง มะเร็งสมอง และมะเร็งเนื้อเยื่ออื่นๆ ผู้ป่วยเด็กส่วนใหญ่ใช้บัตรประกันสุขภาพ

พฤติกรรมกาดดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง

ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมกาดดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอยู่ในระดับสูง และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมกาดดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในระยะ 1-3 เดือนหลังการวินิจฉัยโรค แตกต่างกับพฤติกรรมกาดดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในระยะ 4-6 เดือนหลังการวินิจฉัยโรค และระยะ 7-12 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง

การศึกษาครั้งนี้พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมและคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโรคและการรักษาด้านจิตใจ และด้านอัตมโนทัศน์ของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในระยะ 4-6 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคและระยะ 7-12 เดือนหลังการวินิจฉัยโรคแตกต่างกัน ในขณะที่คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านจิตวิญญาณ ของเด็กวัยเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและการศึกษาวิจัยต่อยอดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง โดยมุ่งเน้นคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านจิตวิญญาณ เช่น การพัฒนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในกลุ่มเด็กวัยเรียนโรคมะเร็ง การจัดกิจกรรมนันทนาการ การจัดห้องเรียนสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งระยะยาว และต่อเนื่องและควรมีการศึกษาผลกระทบของโรคต่อคุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งที่รอดชีวิต เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งอย่างแท้จริง